

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

GÁL ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.
Vármegyei körjegyzőknek, tanítóknak és községi előjáróságoknak egész évre 8 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata 20 fillér.
Nyilttér sora 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetését és nyilttéri közleményét csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A kritikus két hónapról.

Lukács Géza kormányzó-alispán felhívása az igények leszállítása érdekében.

A harmadik háborus gazdasági év vége felé járunk . . . már csak két hónap, már csak egy kis megfeszítés és penghet a kasza, dülhet a kalász — ha az Isten is hozzásegít!

A harmadik háborus gazdasági év legnehezebb két hónapja közeledik ránk s jól tudjuk, hogy a legnehezebb időszak minden megpróbáltatását nemzeti érdekek és szent célokért végig kell szenvednünk!

A háboru vége felé jár. Nem tarthat már soká ez a rettenetes kinlódás, amelybe beledobta magát a vén Európa fiatalos könnyelműsége. A béke melegségét beszéli minden tavaszi szellő s a világ nagy katlanjában a béke tüze kezdi melengetni az irányító eszméket.

Csak egy kevés kitarítás, csak most ne csüggedjünk és a győzelem békéje velünk lesz!

Ez a biztató perspektiva nyílik elének kövecsesi Lukács Géza kormányzó alispánunk alábbi és nekünk irt felhívásából.

A jövő kormányzati irányzat világít ebből felénk. A szeretet és bizalom szavával való közeledés a vármegye minden fiához, a helyzetnek igazságos és helyes feltárása s egyben a sajtóhasábnak — mint a közönség felé vezető utaknak — őszinte és megérdemelt megbecsülése.

Lukács Géza felhívását igaz örömmel és a komoly hangjához mért szándékkal közöljük:

„Nem titok, hogy közélémezésünk rendjének biztosítása érdekében a legszükségesebb adagolás és a legszigorubb ellenőrzés mellett kell a hátralevő gazdasági évünk utolsó két hónapját végigküzdenünk s nem lehet titok az sem, hogy számos jel mutat arra, hogy a háboru sikeres befejezéséhez közeledünk.

A béke közelségében és győzelmeségében vetett hittel és bizakodással kell

tehát szembenéznünk azzal a két hónappal, mely lehet, hogy próbára fogja tenni azokat a hatalmas és belső értékükben csodálatos tulajdonságokat, amelyek a reánk zudult világ tulerejével szemben győzelemre segítettek.

Mint a vármegyének a kormányzati teendőkkal is megbízott első tisztviselője, kötelességemnek tartom ezt minden uton és módon s így a helyi sajtónak hasábjain is törvényhatóságom kipróbált akaraterjű és áldozatkész közönségének megértő figyelmébe ajánlani. Kötelességemnek tartom a nagy tetteknek történelmi értékű idejében komoly szavakkal előkészíteni a törvényhatóság közönségét arra, hogy az utolsó nagy hazafias erőteszítést kívánja a haza legszentebb érdeke s hogy a reánk következő súlyos, de hazafias magatartásunk és áldozatkész-ségünk esetén egyáltalában nem válságos helyzetünknek következményeit ugyanazzal a kemény elszántsággal és hősiességgel kell elviselnünk, aminő rettenthetetlen erő a harcztereken a magyar szív és a magyar lélek bátorsága.

Lesz új termésig élleme Magyarország-nak — ezt biztosította bölcs kormányunknak a helyzet sokféle nehézségeivel küzdő előrelátása és gondoskodása, meg lesz mindenkinek a mindennapi kenyere, de ez a kenyér szűkös porciózásban jut el a nép kezéhez. Értse meg mindenki, hogy az a körülmény, hogy ezzel a szűkös adaggal zugalódás és panasz nélkül köszönthetjük majd az új termésünk — Istentől reméllem — bőséges áldásait, épen olyan diadal lesz, mint a harcztereken a vérrel megpecsételt hősi dicsőség.

Utastottam a hatóságaimat arra, hogy vigyék bele a köztudatba ennek az igazságnak erejét és tudatát s ezuton arra kérem törvényhatóságom minden lakóját, hogy lelkes örömmel teljesítse most is kötelességét, mikor nagy, mindennél nagyobb célok és ideálok élete érdekében kell igényeit a végsőkig leszállitania.

Rimaszombat, 1917. április hó 24. én.

Lukács Géza, s. k.

a főispáni teendők vitélével megbízott alispán.

Hírek a gömőri közélémezés és közellátás világából.

Háborus kihágások büntetései.

Az alispán másodfoku ítéletei: Bukovics Netti Rozsnyó gabonaeltitkolás — 200 korona pénzbüntetés, Nagy Mara Miklós és Czink Miksa Balogiványi, vásárlási igazolvány nélküli buza-vásárlás — 20—20 kor. pénzb., Majkuth József Rozsnyó tanusítvány nélküli őrlés — 200 kor. pénzb., Schreiber Hermanné Dénes szivart megállapított árnál drágábban árusított — 8 napi elzárás és 200 kor. pénzbüntetés.

Rimaszombati rendőrkapitány ítéletei: Jávoszky Józsefné bórkereskedő bórkereslet be nem jelentése — 100 kor. pénzb. (14 drb bór elkobozva), Turóczy János timár engedély nélküli bőrcserzés — 20 kor. (1 drb bór elkobozva), Oszkocsil János molnár őrlési tanusítvány nélküli őrlés — 100 kor. pénzb.

Tornaljai főszolgabíró ítélete: Krazner Imre Sajógömör őrlési szabályok be nem tartása — 300 kor. pénzbüntetés. (Jogerős).

Garamvölgyi főszolgabíró ítéletei: Svidran Jánosné zabos, Svidran Jánosné kotlik és Jágercsik Jánosné garaj Garamszécs zab árának áthágása — 3—3 napi elzárás és 40—40 kor. pénzbüntetés, Kvacskai Ignác, Polónyi Dánielné és Králik Andrásné Jarabó (Zólyom-m.) ugyanazért 3—3 nap és 40—40 kor. pénzbüntetés. (Jogerős).

Megváltoztatták a kiörlés rendjét.

A szokatlanul abnormis időjárás közvetlen károkat nem okozott ugyan a termésben, mindazonáltal lényeges eltolódást idézett elő az aratás időpontjában és ezért a rendelkezésünkre álló gabonakészleteknek a tervezettnél hosszabb ideig kell elégségeseknek lenniök. Az Országos közélémezési hivatal ennél fogva akképen intézkedett — a legutóbbi kormányrendeletben nyert felhatalmazás alapján — hogy a Hadi-termény társasággal szerződött összes malmok a mai naptól kezdődően a kiörlést a következő módon szigorítsák: Tésztalesztből az eddigi 15, főzölesztből 10, kenyérlisztből pedig 65 százalék állítandó elő úgy, hogy a kitermelt korpa mennyisége 8 százalékra száll alá. Az egyminőségű rozslisztből 90 százalékot kell kitermelnit az eddigi 86 százalék helyett, ami szintén a kitermelt korpa mennyiségének rovására fog történni. Az őrlés rendjében beállott változást az alábbi adatok adják vissza:

	finom		főzö-	kenyér-	korpa	elporlás
	buzánál	tészta-				
	liszt	liszt	liszt	liszt		
az eddigi őrlés	15	20	49	14	2	
az új őrlés szerint	15	10	65	8	2	
	s z á z a l é k o k b a n					
	egymínőségű liszt		korpa	elporlás		
	liszt	liszt				
az eddigi őrlés	86%	12%			2%	
az új őrlés szerint	90%	8%			2%	

Természetes, hogy az új intézkedés szerint előállított buzakenyérliszt és rozsliszt minősége lényegesen sekélyebb lesz, minthogy a mennyiség-többletet a korpa egyrészenek elvonásával

fedezik. — A ma érvényes maximális árak az egész vonalon változatlanok maradnak.

*

Ujabb kávé kiutalás. A múlt napokban újabb igen csekély kávészállítmány érkezett az alispán rendelkezése alá, aki azt az elsőfoku hatóságok között osztotta szét. A kávékészletek csekély voltát igazolja az a körülmény, hogy a Kávéközpont egy ember részére fejkvótaként havi 10 grammot vesz számításba. Ez a mosolygásra ingerlő apró adag úgy javul azután városokban körülbelül 3 dekás kvótára, hogy a kávéellátásban csakis azok részesülnek, akik azelőtt is rendszeren kávéfogyasztók voltak.

*

Megérkezett a citrom az alispán címére s az elsőfoku hatóságok részére továbbítást nyert. A bejelentett szükségletnek körülbelül egyötöde nyert kielégítést. A citrom igen szép, egészséges áru s mint a haditermény általában eddig leszállított összes cikkek, ez is a legprimább minőségű. A citrom ára körülbelül 30 fillér lesz darabonként.

*

A délutáni feketetés ügyében — mint megírtuk — a rimaszombati kávések kérvénnyel fordultak az alispánhoz s azon intézkedésnek, hogy a kávéházi feketetés délután 1 órától este 8 óráig betiltatott, hatályon kívül helyezését kérték. Ugy értesülünk, hogy az alispán elutasító határozattal intézte el a kávések ezen kérelmét.

*

A Gömörmegyei Áruforgalmi r.-t. cégbejegyzése megtörténvén, közlélemzésünknek ezen nagyjelentőségű intézménye a közeljövőben megkezdí működését. A részvénytársaság igazgatósága e hó 23-án hétfőn ülést tartott s ezen a társaság üzemére vonatkozó több fontos kérdést intézett el. Többek között a társaság üzleti ügyeinek vezetésével Gaál Emil igazgatósági tagot bizta meg.

*

Czukor a befőzéshez. Ugy értesülünk, hogy az alispán előterjesztést tett az országos közlélemzési hivatal elnökéhez a nyári befőzéshez szükséges czukor kiutalása ügyében. Nem tudjuk, hogy a közlélemzési hivatal elnöke eleget tesz e az indokolt kérelemnek, de az bizonyos, hogy a jelenlegi közlélemzési körülmények között s a jövő viszonyok szempontjából fontos gazdasági érdekek kívánják azt, hogy a gyümölcsök házilag konzerváltassanak s a befőttek, mint pótló élelmiszerek elkészíttessenek.

*

Szappankiutalás. Az országos olaj és zsiradékügyi bizottság szappanelosztó osztálya az alispán kérelmére egy waggon mosószappant utalt ki a vármegye részére, melyből a momentán szükséglet nyer kielégítést. A vármegye szappankontingensének végleges megállapítása most van folyamatban.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete folyó hó 24-én dr. Kovács László polgármester elnöklésével közgyűlést tartott, melyen a tisztviselőknél jelen voltak: *Benyó Béla*, *Benyó László*, dr. *Bródy Miksa*, *Fekete Pál*, *Gróssinger Miksa*, *Juraskó Jakab*, dr. *Kármán Aladár*, *Lengyel György*, *Loysch Ödön*, *Medveczky Sándor*, id. *Rábely Miklós*, ifj. *Rábely Miklós*, *Rónay Gyula*, dr. *Ráróssy Gyula*, *Singer Rezső*, *Stolcz Zsigmond*, *Szentmiklóssy László*, *Süteő István*, dr. *Törköly József*, dr. *Veress Samu*, dr. *Weinberger Rezső*, dr. *Wallentinyi Dezső*, *Zachar Gusztáv* és dr. *Zehery István*.

Dr. Kovács László polgármester üdvözölve a megjelenteket, a kegyeletnek szenteli az első szavakat s melegen emlékezik meg az elhunyt *Abonyi Pál* képviselőtestületi tagról és *Dorka László* szép reményekre jogosított tisztviselőről. Emléküket jegyzőkönyvbe iktatták s a családokkal a képviselőtestület részvétét jegyzőkönyvi kivonaton közölni határozták.

Ez évben első közgyűlés tartatván, a polgármester üdvözölte a városi képviselőtestület régi és új tagjait, különösen az utóbbiakat kér-

te, hogy a régiekhez méltó, hagyományos újszeretettel munkálják a város közérdekét.

Az első tárgy a városi képviselőválasztás eredményének bejelentése volt. A közgyűlés a választásról szóló előterjesztést tudomásul vette, valamint azt is, hogy az elhunyt *Braun Zsigmond* helyébe a választott póttagok közül soros *Szentmiklóssy László* hivatott be.

A Kaszinó-épület eladása ügyében terjesztett elő ezután a tanács javaslat.

Az épületre *Deutsch Barna* 105000 korona, *Lusztig Farkas* 111555 korona és a rimaszombati takarékpénztár 102000 koronás ajánlatot adott be, *Deutsch Barna* aztán utóajánlatot tett 115500 korona összegben. A tanács javaslata az volt, hogy ezen utóajánlat kötelezettségben tartása mellett új árlejtési hirdetmény tétessék közzé. — *Süteő István* azt ajánlja, hogy szóbeli árlejtés alá bocsáttassék a ház, *Benyó Béla* az eladást ellenzi, mert tudomása szerint a bérlelők hajlandók lennének magasabb bért is fizetni, s az épület egyike a legértékesebb városi ingatlanoknak. Dr. *Zehery István* megnyugtatta a felszólalót olyan irányban, hogy a ház értéken alól bizonyosan nem fog eladatni. Dr. *Kármán Aladár* felveti azt a kérdést, hogy a műbecsel bíró homlokzat kötelező megtartását nem volna-e célszerű az eladási feltételek közé beilleszteni? A polgármester nem tartja ezt az eladás érdekében állónak s a közgyűlés a tanács javaslatát elfogadta.

A gyámpénztár és adópénztár vizsgálatáról szóló jelentés tudomásul vétetett. A közmunka kivétel, a katonai beszállásolási költségekre függő kölcsön felvételére engedélyt adó törvényhatósági határozat szintén tudomásul szolgált.

A városi pénztárnok betegsége folytán tett intézkedések jóváhagyattak. — A városi alkalmazottak háborús segélyét a belügyminiszter jóváhagyta, csupán a *Szontagh Gyula* gazdasági felügyelő és *Kozlay fűtő* részére kellett a városi háztartás terhére 300—300 kor. háborús segélyt megszavazni.

A számvizsgáló bizottság tagjait felkértek: *Zachar Gusztáv*, *Stolcz Zsigmond* és *Varga István*.

A négy év óta adót fizető harminczkét bakti kisgazda és családja itteni illetősége kimondatott.

Az iparosok nyugdíjintézete részére 1917-re 100 korona segély adatott, — az ált. ipartestület részére pedig a tanács azon javaslatával szemben, hogy most is csak 300 korona utaltassék ki, id. *Rábely Miklós* a segély felemelése érdekében figyelemreméltó érveket hozott fel s ezt *Gróssinger Miksa*, dr. *Törköly József*, *Süteő István* és mások is pártolták, mire a közgyűlés 1917. évre 420 korona segélyt szavazott meg.

Özv. *Dorka Lászlóné* kérelmére 400 korona temetési segélyt szavazott meg a közgyűlés a nyugdíjalap terhére.

Csikszereda városnak 200 korona segélyt utalt ki a közgyűlés s a gyűjtést is elrendelte.

Löwi Henrik vásárbérlőnek a bérlet leengedése iránt beadott kérelmét nem teljesítették, mert már a háboru tartama alatt évi 6000 koronát engedett el a képviselőtestület.

A kaszinó és a pénzügyigazgatósági épületek földszintjén levő helyiségek bérletét az eddigi évi bér mellett még egy évre meghosszabbították május 1-től.

A városi nyugdíjszabályzat módosítására s az ujonnan felvett 3 díjnak és egy tüzoító háborús segélyére vonatkozó tanácsai javaslat elfogadtatott. — *Sebők Borbála* közléletását és özv. *Töréki Jánosné* segélyezését elhatározták, s végül több illetőségi kérdésben döntött a közgyűlés, többnyire megtagadva az illetőséget.

Végül a polgármester bejelentette, hogy a gömörmegyei áruforgalmi részvénytársaság 200 koronás részvényeiből a város 10 dbot jegyzett.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Világháború.

A háboru sulypontja még erősen a nyugati fronton van, a hova a tavasszal billent s a hol — úgy látszik — azért erőlködnek mindenáron az angolok és a francziák, hogy az oroszokat,

olaszokat és más, harcolni nem igen kívánó népeket nagy hűhóval, görögtüzzel becsalogassák újra a háboru folytatásába, azt mondván nekik: Ide nézzetek, mi a nyugati fronton hogy elbánunk a németekkel! Jöjjetek hát ti is segíteni, együtt biztos a győzelem és közös lesz az osztozás a medve bőrén!

Csak hogy a dolog sehogysem akar úgy elszülni, mint a hogy entették kigondolták. A németeket még olyan borzasztó erővel és ismételt támadásokkal sem lehet áttörni és leverni, mert az a pár kilométer nyereség számba sem jöhet ilyen óriási harcoknál, a milyenek most folynak s ha a nyereség-veszteség számlát megcsinálja az ellenség, akkor kénytelen bevallani, hogy nyertem ugyan egypár földült falut és egy darab elpusztított földet, de nagyon sokba került, sok jó francia és angol vitéz harapott érte a fübe, nagyon sok vér ömlött ki és nagyon sok drága municzió pazarlódott el hiába.

De hát az angol és francia vezérek még úgy beszélnek, mint a cigány, a kinek három malacza volt; mikor az egyik elpusztult, a cigány azt mondta a résztvevőknek: annak döglük, akinek van! Mikor a második is elpusztult, akkor még mindig nevetve, de kissé fogcsikorgató nevetéssel így szól a cigány: jut is — marad is! — Mikor azután az utolsó malacz is elpusztult, így vigasztalta magát a cigány: megszűnt a dög! Az entente most a második malacznál tart s azt mondja még: jut is — marad is! De hogy nem lesz e kénytelen azt mondani: megszűnt a dög? — akárom mondani — a háborunak vége! ebben nem lehet biztos, mert nem látszik meg a tervein, mintha számtani pontossággal ki volnának dolgozva; csak úgy nagyjában, a tulnyomó népesség és tulnyomó pénz latbavetésével készülnek. Pedig az már régen bebizonyult, hogy ember és ember közt különbség van, hogy a nemzetek fejlődési foka és szervezettsége nem egyenlő; az egyiknek idejében sikerül minden, a másik mindentűnnek lekésik és azután vakarja a fejét.

Az entente nagy közös offenzívát tervezett erre a tavaszra és készültek is hozzá emberrel és municzióval eléggé, de ésszel már kevésbbé. Először is *Hindenburg* nélkül számítottak s a német visszavonulás jó időre meghiusította a sikeres támadást ott, a hol tervezték. Azután az orosz forradalommal elszámították magukat, mert a forradalom óta az orosz front csaknem télenül és részben szétzúllófélben, tehetetlenül áll. Azután az angolok és a francziák offenzíváltak nagy erővel, igazán jól felkészülve, de nem tudtak egyszerre támadni, hanem előbb az angoloknak nem sikerült *Arras*-nál, aztán a francziáknak nem sikerült a *Champagne*-ban; most megint az angolok fogtak hozzá *Arrastól* északra *Lens* táján; miután a municzió már nem volt annyi, mint először, azért orosz recept szerint dolgoztak, vagyis nem ki mélték az embert s erről az újabb támadásról így ír a német jelentés április 23-áról: „harmincz kilométeres arcvonalon halmokban fekszenek a gránáttal és golyóval lekaszált angolok holttesteik.”

A francziák is hasonló nagy veszteségeket szenvedhettek, mert nem tudják az angolokkal egyidőben folytatni az áttörési kísérleteket. Ebből látszik, hogy az ellenségnek nincsenek jó haditervei, hanem csak brutális erővel akar a falnak menni és nagy veszteségekkel kénytelen abbahagyni.

Az olasz harctér igen csendes, leginkább repülőharcok és tengeri ütközetek folynak.

A hosszú orosz-román harcvonalat is alig veri föl itt ott egyes kisebb harci vállalkozás zaja. Az orosz katonák közül sok elszökik a lövészárkokból. Ujabban mégis az hallatszik, hogy az oroszok több helyen erősen ágyuznak s a németek szintén viszonozzák a tüzelést.

Macedóniában néha kisebb összeütközések vannak a francziákkal, angolokkal. Az angolok ott is átakartak törni de nem sikerült.

A törökök *Gazánál* újra megverték az angolokat s az angolok ott visszavonultak. *Bagdad* táján támadott az angol, de megállították.

A tengeraltjárók újra 143000 tonna hajótér elsüllyesztését jelentik. A Földközi tengeren pedig mintegy 50000 tonnát.

Sorozás Gömörben.

Az 1867—1871. évfolyambeliek népfelkelő bemutató pótszemléje vármegyénkben a következőképen megy végbe:

I. számú bemutató-bizottságba:

Rimaszombat város: Május 2. Elnök: Medveczky Sándor th. biz. tag; polgári orvos: dr. Mesko Miklós vm. főorvos.

Rimaszombati járás: Május 4. és 5-én. Elnök: Knöpfler Károly th. biz. tag; polgári orvos: dr. Hruska János járásorvos.

Tornallyai járás: Május 7-én. Elnök: Hevessy Bertalan th. biz. tag; polgári orvos: dr. Gaál Gusztáv járásorvos, tb. főorvos.

Feledi járás: Május 8. és 9-én. Elnök: dr. Fornet Gyula vm. főjegyző; polgári orvos: dr. Lányi Tivadar járásorvos.

II. számú bemutató-bizottságba:

Garamvölgyi járás: Május 12-én. Elnök: Okolicsányi Lajos th. biz. tag; polgári orvos: dr. Csiky Ferencz járásorvos.

Dobsina r. t. város: Május 14-én. Elnök: Benedikty Kálmán th. biz. tag; polgári orvos: dr. Rosinger János h. városi tisztí orvos.

Rozsnyó r. t. város: Május 15-én. Elnök: Gintner Bálint th. biz. tag; polgári orvos: dr. Heincz Hugó városi tisztí orvos.

Rozsnyói járás: Május 15. és 16-án. Elnök: Hercz Alajos th. biz. tag; polgári orvos: dr. Pösch Dezső járásorvos.

Nagyrocze r. t. város: Május 18. Elnök: dr. Vieszt Károly th. biz. tag; polgári orvos: dr. Hensch Géza városi tisztí orvos.

Jolsva r. t. város: Május 19-én. Elnök: Czibur Imre th. biz. tag; polgári orvos: dr. Hensch Géza városi tisztí orvos.

Nagyroczei járás: Május 19-én. Elnök: Czibur Imre th. biz. tag; polgári orvos: dr. Hensch Géza városi tisztí orvos.

Ratkói járás: Május 21-én. Elnök: Bender Ernő th. biz. tag; polgári orvos: dr. Krcs Gyula járásorvos.

Putnoki járás: Május 23-án. Elnök: Diószeghy Dezső th. biz. tag; polgári orvos: dr. Urszinyi Gyula járásorvos.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. — Fél évre 5 korona.

Jegyzőknek, tanítóknak és községeknek

Egész évre 8 korona. — Fél évre 4 korona.

Rimaszombat, 1917. április hó.

A szerkesztőség és kiadóhivatal.

Fehér galambokat látok . . .

Fehér galambokat látok . . .
Vajjon honnan hova szállnak?
Be messziről, be messzire:
Tolluk tépett, szárnyuk fáradt,
Szárnyuk fáradt . . .

S jönnek, jönnek által felhőn,
Kék vizeken, pusztaságon
Elérhetlen magasságban
Mint egy nagy vágy, mint egy álom,
Mint egy álom . . .

De megjönnek. Leülnek a
Kicsi házak ereszére
És kitarul verő szíve
A földnek, hogy eresszék be
Erresszék be . . .

Mert ott rak mind puha fészket
Az emberszív rejtekében . . .
Csak valami sötét karvaly
Le ne vágja még röptében,
Még röptében . . .

Telek A. Sándor.

Hirek és vegyesek.

Trics-tracs.

Egy hosszú felvonásközben beszélgetnek ketten a tarka nézőtérén:

I. (a leány): . . . egészen jól játszanak.
II. (a fiú): Jól. Általában az a vélemény, hogy ilyen helyes kis társulat régen nem volt Rimaszombatban. Különösen a dráma jó — ugye?!

I. Ácsné, Nagyiván, Szalai — igen édesek. Jár a művész korzóra?

II. ?
I. Minden délből korzó van legujabban a Hungária oldalán. Ott sétál az egész társulat, csak Nagyiván áll a kávéház ajtajában.

II. És nézi a lányokat . . .
I. Nézi, de a lányok se maradnak adósok. A művészek kedvéért, no meg a déli nap melege miatt is végigmegyünk mi is egypárszor a korzón.

II. Homunkulus harmadik részé megnézi?
I. Feltétlenül. A mozi kedves czimboránk volt, míg nem volt más szórakozás, ezt nem szabad elfelejtenünk.

II. Solan járnak színházba.
I. De mily sokan! Még egy szezonban sem voltak ily télt házak. Van egy pár szimpatikus nyolczvanas tiszt is, akik minden este végignézik a darabot.

II. Szegények nem sokat értenek belőle.
I. Dehogyan nem, némelyik egészen jól ért már magyarul és most sokkal közelebb kerültek hozzánk az új ezredesük révén, aki kitógástalanul beszél a nyelvünket.

II. Azt hallottam és azt is, hogy a felesége magyar asszony s annak a kedvéért tanult meg ő is magyarul.

I. Külömben mi ujság?
II. A városkerti élet remsokára megkezdődik s a háború gummihánya valószínűleg erősen érezhető lesz — nem lesz tennisz.

I. ?
II. Nem lehet lapdát kapni. Ugy hallom, hogy krikettet fognak játszani a nagy pályán. Ez egész új mulatság lesz.

I. Jaj de jó! Milyen az élet színház után?
II. Savanyu. A tizenegyórás záróra miatt nem jön le senki vacsorázni, alig van egy pár ember a Hungáriában.

Csengetnek.

I. Kezdődik. És maga én miattam el sem szívhatta odakünn a felvonásközi cigarettáját . . .

II. Ö-zintén megvallva, nem maga miatt nem szívhattam el, de azon egyszerű oknál fogva, mert nincs. Nem lehet dohányt kapni!

(A függöny felgördül, a szin a megszokott fehér teremkulisszák, az ajtón belép Nagyiván és vékony, aranyvégű cigarettája van a szájában. I. és II. sóhajtanak. II. nem Nagyiván, de a cigarettája miatt!) —ár.

„Fórum.”

Van Rimaszombatnak egy utcája, melyet Liget-utcának neveztek az utcákat elnevező hatóságok. Az ember azt hinné, hogy ez az utca egy ligetnek a szépségeit és báját viseli magán s ott ozonnal teli a levegő, édes a virágillat és szerelemről csicseregnek a madarak. Dehogyan kérem! Tessék elsétálni ezen Liget utcába, mely a törvényszék épülete mellett húzódik jobb oldalt a temető felé és tessék gyönyörködni egy valamikor csukaszürke, de most felismerhetetlen színű bakanadrágban, összetört cserepekben, megmérhetetlen piszokban és szemétkben s hónapok óta ott szégyenkező sárbuczkákban. — Más. — Rimaszombat és Tiszolcz között közlekedő délutáni vonaton beszüntették az I. és II. osztályt, ellenben a Rozsnyó és Tornalja között közlekedő iskolavonaton vigan döcögnek az első és másodosztályos kocsik. Érdekes! A rendes vonatokhoz nem jut ilyen luxus kocsi, az iskolás gyermekeket pedig ezen viszik iskolába!

A királyné nevenapja. Zita királyné nevenapiját városunkban is megünnepelték folyó hó 27-én. Az új királyné hivatalos ünnepnappá deklarált névnapján a középületekre kitűzték a nemzeti lobogót, az állami iskolákban a tanítás szünetelt, s a róm. kath. templomban

Széman Endre pápai prelátus a hivatalos előkelőségek részvétele mellett hálaadó istentiszteletet tartott.

Személyi hír. Lukács Géza kormányzó alispán e hó 25-én részt vett Rimaszombaton a ref. egyházmegye közgyűlésén, e hó 27-én pedig hivatalos ügyben Budapestre utazott.

Eskütétel. Komoly, méltóságteljes ünnepség keretében tette le folyó hó 26-án csütörtökön délelőtt 11 órakor hivatali esküjét Cseh István kir. ítélőtáblai bíró, a rimaszombati kir. törvényszék újonnan kinevezett elnöke. Már jóval 11 óra előtt megtöltötte a törvényszék főtagyalási termét az ünnepi aktus hivatalos közönsége. A kir. törvényszék és a helybeli kir. járásbírók bírái, a kir. ügyészség, a rimaszombati ügyvédi kar, a helybeli kir. közjegyző, törvényszéki orvosok s a törvényszék és járásbírók, segéd, kezelő és szolgaszemélyzete teljes számban jelent meg, hogy tanuja lehessen a szép ünnepségnek. Dr. Musotter Miklós tanácselnök pontban 11 órakor nyitotta meg a kir. törvényszék teljes ülését, melynek egyedüli tárgyát az újonnan kinevezett elnök eskütétele képezi, s felkérte Mészáros István és Gazda Pál bírákat, dr. Mészáros István kir. főügyész-helyettesét és dr. Ráróssy Gyula ügyvédet, hogy a törvényszék új elnökét esküjének letétele czéljából küldöttségileg hívják meg. — Cseh István lelkes éljenzés közepette lépett a terembe s elfoglalta az emelvényen részére fenntartott helyet. Ekkor Musotter Miklós dr. tanácselnök felolvasta a legkegyelmesebb kinevezésről szóló igazságügyminiszteri leiratot, mire az új elnök a hivatalos esküt letette s elnöklő tanácselnök a teljes ülést berekesztette. Ezután dr. Musotter Miklós emelkedett szólásra s szép és mély gondolatokkal tartalmas beszédben üdvözölte a törvényszék új elnökét. Üdvöző beszédet mondott még dr. Mészáros István kir. főügyész-helyettes és az ügyvédi kar nevében dr. Ráróssy Gyula ügyvéd. Cseh István mind a három üdvöző beszédre külön-külön válaszolt, kifejtve beszédeiben, hogy új állásában is az óhaját maradni, aki 30 évet meghaladó közpályáján volt s legfőbb törekvése leendő, hogy bíró társaival, az ügyészséggel s az ügyvédi karral vállvetve, a vezetésére bízott törvényszék s a felügyelete alatti járásbírók tekintélyét öregbítse. — Ezután az ünnepség az elnök zajos éltetésével véget ért.

Új parancsnok. Megirtuk, hogy a 80 ik gyalogezred derék parancsnoka Nechwatal János ezredes harcztéri szolgálatra lett beosztva és helyébe Knechtl József ezredes érkezett városunkba, ki a parancsnoki teendőket már átvette. Az új parancsnokról azok, kik ismerik, a legnagyobb rokonszenvvel nyilatkoznak s remélhető, hogy ő méltó utódja lesz a körünkbeli távozó ezredesnek.

Katonai szemle. A helybeli 80. gyalogezrednél folyó hó 24-én Albrecht vezérőrnagy hivatalos szemlét tartott s folyó hó 26-án Kaszáról ideérkezett Hartwich altábornagy, a katonai parancsnokság főnöke és szemlét tartott a legénység fölött.

Miniszteri biztos. A vallás és közokt. miniszter a nagyroczei állami felső kereskedelmi iskolánál az ideai érettségi vizsgálatokhoz a miniszteri biztos teendőket az intézet igazgatóját: Gyula y Sándort bízta meg.

Disztagság. A magyarországi vonatkisirő személyzet egyesülete Schulhof Pál itteni állomásfőnököt az egyesület érdekében kifejtett sikeres és érdemes működése elismerésül egyhangú lelkesedéssel disztaggá választotta. Az erről szóló diszes oklevelet az elnökség mult héten küldte meg a kitüntetett férfinak, ki társadalmi életünknek közszeretben álló, népszerű tagja.

Doktori oklevél. Dr. László Hugó városi állatorvos a budapesti állatorvosi akadémián a tudori szigorlatot sikerrel letette s az állatorvosi tudományok doktorává avattatt.

Ev. lelkesválasztás. E hó 22-én tartotta a kishonti esperességhoz tartozó rimarháói ág. ev. egyházközség lelkesválasztó közgyűlését. — A gyűlésen az esperesség részéről Medveczky Sándor egyházmegyei felügyelő és csetneki Gyürky Pál főesperes jelentek meg. A közgyűlés Mikula Zoltánt, Mikula Pál nyugalmazott nógrádmegyei körjegyző fiát választotta meg lelkesül,

Kolbay Ildi sikere. Az Országos Zeneakadémia növendékei folyó hó 21-én Budapesten hangversenyt rendeztek, melyről az összes fővárosi lapok szokatlanul nagy elismeréssel emlékeztek meg. A hangversenyen a szép reményekre jogosító s fényes tehetségű, bájos Kolbay Ildikó is szerepelt, s előadta Mozart „Il re pastore” ariát. — A fővárosi lapok megkülönböztető meleg dicsérettel méltatják a Kolbay Ildikó fényes sikerét, kiemelve a fiatal növendék kellemes tónusú, kiválóan fejlett koloraturáját s kedves és izléses előadását, mellyel frappáns hatást ért el és általános tetszést, őszinte és lelkes megérdemelt tapsvihart aratott. A nagy siker elismerésül virágokkal is elhalmozták a bájos és tehetséges fiatal leányt, kinek sikere minket is őszinte örömmel tölt el s őt ez alkalomból szívélyesen üdvözljük! De üdvözljük az énektanításban az első alapokat lerakó édes anyját is, kinek szintén nagy érdeme van leánya sikerének elérésében.

Esküvők. Gutorföldi Mátay Gyula tart. honvédhadnagy folyó hó 17-én házasságra lépett Hankó Ilonkával, Hankó Pál Coburg hgi főerdőmérnök és neje szül. Wittchen Malvin leányával Vereskőn.

Budapesten folyó hó 24-én tartotta esküvőjét a fasori ref. templomban a városunkbeli származású külföldön is nagy hírnévre tett szert tánczművész: Tussy Moreno, családi néven Podhradzky Etelka Kovács Béla földbirtokossal. A művész öv. Benko Jánosnének unokahuga, ki már zsenge korában nagy feltűnést keltett remek tánczművészetével, különösen Oroszországban.

Katonai kitüntetés. A király dr. Groó Béla egy várkórháznál beosztott néptelkeli ezredorvosnak az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartása elismerésül a Ferenc József rend lovagkeresztjét a had dicsőtmenynyel és a kardokkal adományozta. A kiváló képzettségű, városunkbeli származású orvos a przemysli vár szomorú eleste után orosz hadifogságba került s onnan betegen jött haza aggodó édes anyja és rokonai körébe; jelenleg Budapesten tartózkodik s a hadifogság szenvedéseit piheni ki.

Kitüntetett honvédek. Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül a 2. oszt. ezüst vitézségi éremmel újlag ki lettek tüntetve a 16 ik honvédgyalogezrednél: Patkó Mihály törzsrőmester, Lissauer József tart. hadnagy, Dobó József tart. zászlós, Kovács József, Tóth István, Fandura János szakaszvezetők, Ubrankovcs József és Misurák István tizedesek. — A 2. oszt. ezüst vitézségi érmet kapták: Bagró Béla és Costeli Kamilló tart. hadapródok, Misurák Kajetán tart. hadnagy, Ströbl Szilárd és Végh Lajos hadapródok, Ströcker Gusztáv, Szutorisz Károly, Murányi Imre hadapródjelöltek, Kruszlyák István szakaszvezető, Planocska György, Frlajz István, Juhász Sándor, Zagy Gyula, Herczeg Vincze, Vasas Mihály tizedesek, Fehér János, Filkor János, Farok Ferenc, Forbely Mihály, Lehoczky Péter őrvezetők, Nagy Péter, Beri Imre, Szabó András, Földi József népfőlkeli, Gáspár József tart. szakaszvezető, Godó István tart. őrvezető, Illés Gábor népfőlkeli tizedes, Nagy József honvéd. A bronz vitézségi érmet újlag megkapta: Trinjik János honvéd.

Halálozások. Vármegyei társas életünk egyik széles körben ismert tagja: szelecezi és boczonádi Szeleczky Dénes hunyt el folyó hó 25-én városunkban 79 éves korában. Hosszu időn át a család régi birtokán: a széki pusztán gazdálkodott s néhány év előtt özvegységre jutván, városunkba jött lakni. Kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja az elhunytat, köztük fiai: Szeleczky Árpád vármegyei árvaszéki tb. elnök, Szeleczky Zoltán, Szeleczky István huszárszázados családjaikkal, továbbá leánya: Jolán, a Kubinyi László őrnagy neje. — Temetése folyó hó 27-én nagy részvét mellett ment végbe a ref. egyház szertartása szerint a Szeleczky Árpád Andrási utcái lakásából. A ravatal felett Simon Mihály ref. lelkész megható beszédet mondott.

Dorka Márton, a vármegye nyugalomba vonult öreg hajduja, kinek fia: Dorka László csak nemrég halt meg, folyó hó 27-én hosszas betegség után 78 éves korában elhunyt városunkban. Ma, vasárnap délután temetik.

Egyházmegyei közgyűlés. A gömöri ref. egyházmegye folyó hó 25–26-án tartotta Rmaszécsen rendes tavaszi közgyűlését Lukács Géza gondnok és Buzay Márton h. esperes társelnöke alatt. A gyűlést megelőzőleg istentisztelet volt a templomban, melyen a gyűlésre megjelentek teljes számban részt vettek. — A gyűlést Buzay Márton h. esperes magas szárnyalású imájával vette kezdetét, melyet követőleg a napirend előtt Czinke István rimaszombati lelkész szólalt fel s tett kijelentéseivel az egyházmegye legutóbbi közgyűlésén téves felfogás folytán Juhász László hanvai lelkésszel szemben tanúsított eljárásért közmegegyezésre nyújtott elégtételt. A helyettes esperes által beterjesztett s az egyházi élet minden mozzanatára kiterjedő nagy alapossággal kidolgozott jelentés konkrét kérdéseit külön határozatokkal intézte el az egyházmegye, melyek közül a lelkészi javadalmak rendezési ügye emelhető ki, az ez irányú javaslatnak elkészítésére, mely az egész egyházmegyére kiterjedőleg egyöntetűen oldja meg a kérdést, bizottság küldetett ki. Hubay Lajos alsószuhai lelkész nyugdíjba vonulása folytán megüresedett egy papi tanácsbíró állás betöltése az általános választásokig függőben tartatott. Dusza János pelsőczi lelkésznek az előző gyűlések jegyzőkönyvei ellen beadott észrevételei felett a közgyűlés napirendre tért és mint intézkedést nem igénylő beadványt irattárba helyezni rendelte. A közgyűlési tárgysorozatán kívül még néhány bírósági ügy nyert elintézését.

Emlékünnepély. A főgimn. Pósa Önképző Köre május 6-án d. u. 3 órakor a polgári leányiskola tornatermében Tompa-diszszáró ülést tart, melynek műsora a következő: — 1. Megnyitó beszéd: mondja Loysch Ödön önk. kör elnök, — 2. Pusztán (irta: Tompa Mihály) szavalja Simák János V. oszt., — 3. A népköltészet Tompa műköltészetében; irta és felolvassa Palkovits György VI. o. t., 4. A kotnyeles (monológ) előadja Szabó Boriska VI. o. t., — 5. Czinka Panna (irta: Farkas Imre) szavalja Remenyik Dezső VI. o. t. zongorán kíséri Musotter Margitka V. o. t. és hegedűn Paukó Kálmán VI. o. t., 6. Az új Smeon (irta: Tompa Mihály) szavalja Tóth Zoltán VI. o. t., — 7. A pályadíjak kiosztása. — 8. Az tehen (monológ) előadja Fráter László VI. o. t., — 9. Záró szó mondja Kuszman Árpád V. o. t., — 10. Zeneszám: Zongorán előadják Horváth Ilonka és Loysch Ödön VI. o. t. Az ünnepélyre az érdeklődőket a Kör tisztelettel meghívja. Belépő díj nincsen, de perselyadományt pályatételek díjazására köszönettel fogad a kör.

A város műkincese Rimaszombat város pénzes szekrényében egy gyönyörű műkinceset: egy arany szelenczét őriznek száz évnél is hosszabb idő óta s a régebbi időkben csak kiváló előkelő vendégeknek mutogatták ezt a szelenczét, mely állítólag az itt átutazó és megbetegedett Mária Lujza hercegnőtől származott, kit az itteni messze vidéken jeles szemorvosként ismert dr. Tótpápay meggyógyított. Az orvosi honoráriumként kapott művészi kivitelű aranyszelenczét aztán az orvos a városnak adományozta. Ezen nagybecsű műtárgy értékesítéséről beszél most a fáma s a polgármesternek a város képviselőtestülete felhatalmazást adott arra nézve, hogy a gyönyörű szelenczét Loysch Ödön muzeumi igazgatónak adja át szakértőkkel való megbecsültetés céljából.

Nyugdíjgyesületi gyűlés. Az itteni iparosok nyugdíjgyesületi választmánya folyó hó 26-án id. Róbelly Miklós elnöklésével ülést tartott, melyen Rónay Gyula jegyző a múlt ülés jegyzőkönyvét mutatta be s előterjesztette, hogy a Matolcsy Pál pénztáros által megszervezett tájékoztató felhívásának máris meg volt az eredménye, mert 12 új tag jelentkezett belépésre. Az új tagokat a választmány felvette. Rakotlyay Lajos és Horváth György nyugdíjzatását az orvosi vélemények és az előkészítő bizottság javaslata alapján elhatározták s ezzel az ülés véget ért.

Gondatlanság. Putnokon f. hó 21-én Borzi Lajos 16 éves gözmalmi munkás egyik társával: Rajtuk Gyulával beszélgetett s utóbbi a kezében levő nyitott zsebkéssel hadonászott; a kiesett kezéből s Borzi Lajos szemébe ütődött; a fiu szemévilágát veszítette. Beszállították a kórházba.

Búcsúbankett. A cs. és kir. 80. gyalogezred tisztikara e hó 17-ikén, pénteken este búcsúvacsorát rendezett a távozó Nechwatal ezredes tiszteletére a Hungária éttermében. A vacsorán a legjobb hangulatban volt együtt a tisztikar a záróráig és szeretettel vettek búcsút a harcztérre vezényelt ezredestől.

A pénzügyigazgatóságtól. Lánzy Kálmán kir. tanácsos, pénzügyigazgató — a közönség érdekében — közli velünk, hogy az új adótörvények végrehajtása tárgyában kiadott 1916 évi 127000. számú, 142000. számú és 145000. számú utasítások, illetőleg rendeletek, az azokért jelentkező adózók, a vármegyebeli összes kir. adóhivataloknál a megszabott bolti áron beszerezhetik.

Népszámlálás májusban. A kormány, hogy a közlélmérés szempontjából a szükséges adatokat megszerezhesse, újabb népszámlálást rendelt el, a mely május három első napján az április 30-iki állapot alapján történik. Háztartások szerint írják össze a férfi és női lakosságot, kiterjeszkedve azok korára és foglalkozására. Az új népszámlálással együtt összeírják a szarvasmarhák, a sertések, a lovak és birkák számát is a tulajdonosok bevallása alapján. — Hogy pedig az élelmérésre vonatkozó adatok minél teljesebbek legyenek, megállapítják a tényleg bevetett földek nagyságát is. A munkálatokat számláló biztosok és felülvizsgálók végzik, akik legnagyobb részben a tanítók közül kerülnek ki, akiket e munkájukért külön díjaznak és három napra szabadságnak. Azokat persze, akik hamis adatokat vallanak be, megbüntetik.

A vármegyei „Hivatalos Lap” legutolsó száma szokatlanul vastag terjedelemben jelent meg, amennyiben mellékletként adja a vármegyei alkalmazottak, valamint azok özvegyei és árvái nyugdíjintézetének új szabályrendeletét.

Szomoru tavasz. Forgácsfalváról írja folyó hó 23-ikáról tudósítónk, hogy ott 18-ától 23-ikáig állandóan esett a hó s az emberek térdig járnak a hóban. Még alig láttak a mostani áprilisi hófúvásokhoz hasonlót ezen a vidéken s a legidősebb emberek sem emlékeznek ilyen időjárásra. A tavaszi munkák abba maradtak s ugylátszik, hogy csak májusban fognak vetni és ültetni.

A rozsnói Markó-börgyár telepengedélyét, mely felebbezés folytán az alispán elé került, az elsőfoku iparhatóság véghatározatát, érdemében jóváhagyva, kiadni rendelte az alispán s így meg van minden remény ahhoz, hogy ez a nagymultu ipartelep a közeljövőben megkezdheti üzemét.

Czipővásár Rimaszombatba. A háboru nyomorúságai közt nem az utolsó a horribilis czipődrágaság sem. A háboru alatt alig emelkedtek rohamosabban az árak, mint a czipőüzletekben és a czipészeknél. A rekordot az utóbbiak tartották, akik ma százakat kérnek egy olyan czipő elkészítéséért, amelyért még felelősséget sem vállalnak. Az igazság kedvéért azonban meg kell állapítanunk, hogy a czipészek vagyonségsége mellett a bőrárak megerősítésére és aránytalan áremelkedésére vihető vissza a czipődrágaság. Ma a czipőrendelés a czipésziparosnál határozottan luxus és még az a garancia sincs meg, hogy kifogástalan minőségű árut kap a fogyasztó, mert prima anyaghoz hozzájutni majdnem lehetetlen. A kész czipőknél sem volt jobb eddig a helyzet. A kereskedők, skármilyen hatalmas áruraktárak volt is, háboru áron bocsátották forgalomba a czipőket s tisztára véletlen, hogy tartós béke-czipőkhöz vagy pedig silány háborus lábbelihez jutott a gyanutlan vásárló. Most, hogy a Czipőközpont elrendelte a bolti czipők ármaximálását, a czipőkereskedelem egyensúlya teljesen felbomlott. A rendelet szerint a kereskedők a gyári árhoz hozzáűthetik a becűletes kereskedői haszon perzentjét s ilyenformán a békeidőből raktáron maradt czipők tetemesen olcsóbbakká váltak a most készült, jelentékenyen silányabb minőségű áruknál. — A rimaszombati üzletekben is megkezdtek az ármaximálás alapján a kiárusítást s a közönség lázasan keresi az olcsó czipőt. Az élelmes kereskedelem a jó bőrből készült békeczipőt a maximálás hírére gyorsan napfényre hozta s a maximálás előtt értékesítette.

1848 márczius 15. A rimaszombati kaszinó emlékünnepe felolvasta L o y s c h Ödön főgimnáziumi igazgató. — Annak idején megemlékeztünk már erről a mélyértelmű és lendületes történelmi emlékbeszédről, amely most nyomtatásban jelent meg id. R á b e l y Miklós Fa könyvnyomdájában. Ára 50 fillér. A tiszta jövedelmet a rimaszombati hadárva javára fordítják.

Betörés. A mult héten betörők jártak Sebő János rimaszombati cipészmeister műhelyében s onnan igen tekintélyes mennyiségű nyers anyagot és kész cipőket loptak el úgy, hogy a kár több ezer korona értékű. Rendőrségünk erélyes és gyors nyomozással követte a betörőket és *Boschánsky* István detektív leleményessége sikerre is vezette azt. A rendőrség megállapította, hogy a betörést négy 80-as katonára követte el, névszerint: Stanyszyszki Pál, Demecsini Mihály, Maruhnyák Iván és Orlóvszky József. A katonákat sikerült elfogni és az itteni állomásparancsnokságnak átadni. Az elrabolt holmik azonban csak igen kis részben kerültek meg, a legtöbbet ismeretlen helyen értékesítették már a tettesek.

Közgyűlés. Az „Egyesült Gömöri Magnezeit R. t.” tizenhetedik rendes közgyűlését e hó 26-án tartja Budapesten. A R. t. 624776 kor 41 fillér veszteséggel zárta le a mult esztendejét.

Köszönetnyilvánítás. A jénei körjegyző Jéne község ifjusága által ez év április hó 9-én rendezett jótékonycélú előadás tiszta jövedelmét: 100 koronát *Lukács Gézáne* kezeihez küldötte a vak katonák javára. — Ezen nagylelkű adomány itt nyer hálás köszönet mellett nyugtázást.

Háborus gyermekkeretek. Életrevaló mozgalmat kezdeményezett a *Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület.* A mozgalomnak az a vezető gondolata, hogy miután az ország férfi közönsége a harcztéren teljesíti a kötelességét és az asszonyra hárul a föld megmunkálásának a kötelessége, a társadalom viszont addig, amíg az asszony verejtékes munkáját végzi, gondoskodjék a gyermekei felügyeletéről, hogy azok föl ne gyujtsák a házat s pusztulás veszedelmébe ne ejtsék a községet. A F. M. K. E. elnöksége mindjárt a kérdés megoldásának is megadja a kulcsát, a mikor fölveti az eszmét, hogy amíg a családanyák a mindnyájunk kenyereért munkában állanak, azokban a községekben, ahol óvodák nincsenek, gyűjtsék össze a gyermekeket (például a májustól — októberig szünetet tartó iskolákban) és tartsák őket reggeltől — estig felügyelet alatt. Ezen nemes irányu mozgalom az elmúlt évben a Gömörmezei Közművelődési Egyesület kezdeményezésére igen szép eredményeket ért el Gömörben s reméljük, hogy a felvidéki közm. egy. felhívása új életre segíti.

Védekezés a repülőgépek ellen. A közeli napokban plakátok jelennek majd meg nálunk is — mint a többi városban — és kioktatják a lakosságot arra a nem remélhető eshetőségre, ha Rimaszombat fölé ellenes repülőgép merészkedik. Az óvintézkedéseket a városi hatóság a katonai állomásparancsnoksággal egyetértőleg teszi meg. Hangsúlyozzuk előre is, hogy ezen intézkedések kizárólag az előrelátás és mindennemű eshetőségekre való felkészülés szempontjából szükségesek és semmiféle riadalomra nincsen ok.

Közelgő béke. A közelgő béke boldog és vidám hangulata repül át minden otthonon, ahol a *Százezrek Zenéje* kottafolyóirat egy-egy új száma megérkezik. A pompás nyolczadik szám *Kovács* Károlynak egy gyönyörű, szépséges magyar dalán kívül *Buday* Dénesnek Várj egyetlen szép virágom című keringőjét tartalmazza, a melyet a budapesti Apolló kabaróban éppoly tomboló sikerrel énekeltek, mint *Hetényi-Hiedlberg*: Gyöngyöm szeretsz-e még című dalát a Ténkertben és *Barta* Lajos pattogó rag timejét a Fővárosi Orfeumban. A kilenczedik szám öt dalt tartalmaz: *Sas* Náci mélyhangulatu magyar nótája mellett egy vidám bakanótát, *Reményi* Bélának rendkívül hatásos, finom műdalát: A csütörtöki térzenén cíművel, *Kondor* Ernőnek egy bájosan kedves twoo stepjét és *Nagy* Károlynak egy slágerkeringőjét, melyet máris az összes fővárosi cigányok játszanak. A folyóirat előfizetése negyedevre 4 kor. Kiadóhivatal: V. Kálmán-utca 22.

A villanyvilágításunk tenyegető akadályai némileg elsimultak, a mennyiben a mult héten 50 mm. nyersolaj érkezett a villanyos telepré zére. Ezzel a mennyiséggel s a mostani korlátolt világítás mellett körülbelül 3 óra biztosítva van a telep üzeme.

Baleset a gépnél. Várgedében folyó hó 20-án Miheli István 18 éves pásztorgyerek a szecskaavágó gép szíjját akarta a kerékre felilleszteni, de ezt oly szerencsétlenül végezte, hogy a kerék odakapta bal karját és összeroncsolta. Beszállították a közkórházba.

Főpásztori körlevél. Megjelent *Balás* Lajos rozsnói püspök folyó évi V. számú főpásztori körlevele, amelynek latin része szertartási határozatokat közöl. A vallás- és közoktatási minisztérium átirata szerint a gyertyafogyasztást korlátozni kell a zsiradékok megtakarítása érdekében. A „Pro Transsylvania” segítő bizottság köszöni az egyházmegyei gyűjtést. Az orosz fogságban levőknek füzött alakú könyveket küldenek, amelyek a háborúval nincsenek tartalmi összefüggésben. Az új bélyegtarifáról értesít; néhány vallásos könyvet ajánl. Az iskolák segédkezését kívánja a hernyóirtásban. Intézkedik a madarak és fák napjának megünnepléséről. A katonai felmentések revíziójára vonatkozó honvédelmi miniszteri rendeletet közli. A jelen félévi kongrua kiegészítés folyósításáról intézkedik. A külföldi hivatalos levelezés tárgyában miniszteri rendeletet közöl. Elparentálja *Nagy* Kálmán elhunyt füléksávoiyi plebánost s paptársainak imáiba ajánlja. *Róth* János feledi adminisztrátort a vallás- és közoktatási minisztérium, mint patrónus, feledi plebánossá nevezte ki.

A hadifoglyokkal ne magyarul levelezzünk. A kassai posta és távirdaigazgatóságtól a következő figyelemreméltó sorokat vettük: „A Svéd Vöröskereszt Egylet egy kiküldöttjétől szerzett értesülés szerint az orosz cenzurabizottságnál minden képzeletet felülmúló mennyiségben hevernek a közönség által az Oroszországban hadifogságban lévő katonai egyéneknek küldött levelezések, melyeknek feldolgozása egyáltalán sohasem várható. Ennek a torlódásnak oka főleg az, hogy a közönség az Oroszországban lévő hadifoglyokkal tulságos sokszor és sokat levelez. A levelezéseknek címzetthez való eljutása csak úgy mozdítható elő, hogy a felek az Oroszországban hadifogságban lévő hozzátartozóinak legteljebb csak kéthetenként és akkor csak a legszükségesebb dolgokról levelezőlapon röviden írjanak. A hadifoglyokra is sokkal előnyösebb, ha a kéthetenként írt rövid közleményt biztosan megkapják, mint hogyha a sűrűn írt levelezéseket egyáltalán nem kapják meg. — *A felek a levelezéseknél a magyar nyelvet lehetőleg mellőzzék,* mert az orosz cenzura kevés magyar cenzor felett rendelkezik és tapasztalat szerint a magyar levelezéseknek csak igen csekély része jut el rendeltetési helyére. A felek a levelezéshez főleg a német, francia vagy angol nyelvet használják.”

A gyorsfutó pár. Megirtuk, hogy a kengyelfutó pár, mely 37-szer járta be az országot s enyiszer futotta körül városunkban is az Erzsébet teret, a közkórházba került súlyos betegen. — Az utolsó órákban beszállított *Stamnitz* Károly halt meg előbb, most folyó hó 23-án meghalt az asszony: *Stamnitz* Károlyné szül. *Zsepka* Mária is 57 éves korában az itteni közkórházban, honnan folyó hó 25-én temették el.

Rozsnófürdő idénye. Rozsnófürdő az elmúlt két háborus szezonban zárva volt, most azonban arról értesülünk, hogy újra megnyílik és élénk szezonra van kilátás. — Ugy Rozsnófürdőnek; mint a vármegye másik gyógyfürdőjének *Csiztűrdőnek* élelmezéséről különös gondnal rendelkezik az alispáni hivatal és így az ott nyaraló vendégek ellátása biztosítva van.

A magyar bőrbeszerzési részvénytársaság elhatározta, hogy a felajánlásra kötelezett tulsóbőröket és a zsiros hasítékokat a nagykereskedőknek csak oly feltételek mellett adja el, ha azok azon kiskereskedőknek, akik a Felosztó Bizottság kiutalásai alapján hozzájuk vannak beosztva, a rendelkezésre álló készleteknek megfelelően és a talpbőrök arányához mérve tulsóbőröket is szolgáltatnak ki, amennyiben ilyenekre igényt tartanak, illetve ez igényüket bejelentik.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, kik a fémtárgyaikat beszoigálták, hogy pótlásul **hadimozsarak**, vas, nikkelezett és porcelán tivitelben megérkeztek. — Teljes tisztelettel: **Róth Ignác**zné.

Köszönet. A gömörmezei Fehér kereszt egyesület elnöksége ez uton tejezi ki hálás köszönetét *Miskolczy* Lajosnak, a rimaszombati Apolló mozgó fényképszínház tulajdonosának azért a szives eljárásáért, hogy a husvéti ünnepek alkalmával, az egyesület gondozása alatt álló nyomorék gyermekek részére ingyen előadást rendezett. *Miskolczy* Lajosnak ezen nemes cselekedete nem az első, amit az egyesület érdekében tett, a csendes és feltűnéstelen jótékony-ságifak ő mindig gyakorló hive volt.

Hadseregi szükségleti cikkek behozatala Németországból. Azok, akik hadseregi szükségleti cikkekkel a Német Birodalomból importálnak, fontos felvilágosítás céljából forduljanak a miskolczyi Kereskedelmi és Ipar-kamarához.

Lopnak a földeken. Több helyről, Rimaszombatból is panaszt kapunk, hogy a burgonyaföldeken elültetett burgonyát éjszaka ismeretlen tettesek ellopják. A panaszokat a mezőrendőri hatóság figyelmébe ajánljuk.

A nyers faggyu forgalmának korlátozása. A miskolczyi kereskedelmi és iparkamara felhívja a figyelmet arra, hogy mindazok, akik ipari (mészáros, hentes, konzervgyár) üzemekben nyers marha és juhaggyut termelnek, kötelesek az ipari üzemükben nyert nyers faggyumennyiséget a Magyar Olaj és Zsiripari Központ r. t. nak Budapest, VI., Vilmos császárut 33. vagy helyi megbizottjának bejelenteni.

Színház.

A második színházi hét recenziója a társulatra nézve csak kedves lehet s apró kifogásoktól eltekintve csak arról szólhat, hogy *Farkas* Mihály idei szintársulata bir bizonyos művészi kvalitással s ez a kvalitás nem marad sokkal alul Rimaszombat városi szintjén.

Minden esztendő banális megjegyzése következik ezután: panaszkodás a helyi technikai körülmények ellen, egy alkalmas színház vagy színpad hiánya, ahol fel lehet öltöztetni még a sovány operetteket is kecses és tetszetős valamivé. Ahol ki lehet hozni világítási effektusokat, hatásos táncokat, ahol a nézők perspektívája nem lát bele a színészet misztikus boszorkánykonyhájába.

Ugyan meddig fogom még én, vagy egy haragosabb utódom felpanaszolni ezeket a kulturajajokat?!

*

Szombaton, e hó 21-én a „Mágnás Miska” című operett került színre kifogástalan előadásban, vasárnap a nyári darabok egyik jellegzetes példánya: „Marci” ment telt ház előtt. Kedden *Villányi* Andor romantikus és kissé szokatlan levegőjű színdarabja került elénk: „Királynőm meghalok érted.” Szerdán a „Csokoládé katoná” című, lapos zenéjű és még laposabb szövegű operett. Csütörtökön *Bródi* Sándornak „Timár Liza”-ja volt műsoron.

Az előadások gördülékenyek és egységesekek. A színészek tudásuk és tehetségük legjavát adják s bámulatosan szivesek az operethez éppen úgy, mint a komoly prózához. Néha észrevesszük, hogy a szerző szavaiból kevesebbet kapunk s egy-egy részletet eltüntet a rendezői kéz czeruza, de ennek legtöbb esetben a technikai és scenikai nehézségek az okai. A színrendesen stilszerű, néha — mint a „Királynőm meghalok érted”-ben is — meglepően izléléses. Ez *Nagyiván* képességeit dicséri. A felvonás-közök kissé hosszúra, a műsor összeállítása igen szerencsés.

A primadonna: *Tombor* Olga „Mágnás Miska”-ban igen jó volt, a finomabb zsánerben gyengébb. Játéka temperamentumos és sokszor ott is mosolygó, ahol nem lenne rá szükség. Az érzések kifejezése tulságosan operettizáló, az éneke jó, a tánczai kevés figurával bírnak, de azért szépek. Ruhái teljesen megfelelőek.

Acsné par excellence asszony-színésznő. Az asszonyiség karraktere annyira benne van, hogy „Timár Liza”-ja egy kis fantáziát kívánt a közönség részéről. Nagyon jó volt a „Királynőm meghalok érted” groteszkül tipikus asszonyában

s ezen az estén sok brilliáns jelenetet produkált. Teljesen kifejező és összhangzatos a játéka, a szerelem légy tónusait melegen vibráltatja, kitörései soha sem nélkülözik a diszkrét hangot és nem sikkadnak a nyersesség latárára. Rubái elegánsak, megjelenése mindig kellemes. Az operett színpadon — mely szerepkörével teljesen ellentétes — dicséretes ambícióval pótolja a segédszínésznők hiányát.

Kardos Edith mint énekes és prózai naiva a természetes bájt és kedvességet hozza a színpadra. Éneke igen kedves, szépen csengő hangja szinte meglepő.

Garami Jolán — ahová a rendezés állítja — mindenütt megállja helyét.

Bartók Edith komikus és drámai anyaszerepekben igyekszik jót nyújtani.

A férfiak közül első helyen kell **Farkas Mihályról** szólnunk, aki a „Királynőm meghalok érted”-ben a finom nüanszokig tökéletes alakítást adott s akinek sokféle — de mindig sikerült — alakja a legnagyobb dicséretet érdemli. Mint „Timár” nagyon jellegzetes és drámai erővel teljes volt.

Nagyiván István sokoldalú és igen használható színész. A mindenesti nagy szerep adott a játéknak bizonyos uniformist, de azért soha sem lapos és soha sem túlegyszerű. Az érzések és akaratok művészi kézzel kristályosodnak ki a játékban, elmélyedő tud lenni, ha így parancsolja a szerep, felület és könnyen szárnyaló a másik estén. A színészvilág szerenés színésze ő, a természetében, alakjában, szemében és mozgulataiban lévő vonalakkal mindent meg tud rajzolni.

Szalai Pal alakításai mindig bírnak bizonyos magasabb felfogással és finoman illeszkednek bele különösen az Ácsné és Nagyiván társaságába. Hangja kellemes, faragatlan hang, beszéde igen értelmes és alkalmazkodó.

Verseczi József kabinetalakításai nagyszerűek. Egészleges humor van a játékban s a komikum összes nevetető trükkjeit raktáron tartja. Drámában meglepő komolysággal alakít s van a tehetségében sok eredetiség és egyéniség.

Györi Gyula elégedjék meg egyelőre azal, hogy a színlapon szerepel a neve s a kritika mérlegére ne kíváncsozzék. Igyekezett el kell ismerni.

A közönség lelkesen látogatja a színházat s ott néha túl lelkes. Akkor is nevetnek egyes helyeken, amikor nem kellene.

Szombaton háborus kabaré lesz.

Vasárnap délután „Marci”, este „Csárdás-királynő.” — *Hétjón* nincs előadás.

Mult héten is meg volt a rendes látogatottsága az Apolló mozgó-színháznak, melynek műsora válogatott vonzó volt s a közönségnek sok szórakozást nyújtott. — Most különösen a 6—1/2, 8 ig tartó előadásnak volt dicsésetebb közönsége, mert a mozi után sokan még színházba siettek. Különösen tetszett e héten a korán elhunyt kitűnő mozar: **Dorrit Weixler** pompás alakítása a „Dorrit lumpol” című kacagató vígjátékban. — A szombat és vasárnapi előadásokon a „Homunkulus” III-ik része kerül bemutatásra.

A jövő szombaton és vasárnap, május hó 5. és 6. ikán a modern filmatrakeziók egyik leg-szenzációsabbja a „Pogron” kerül bemutatásra amely megrázó realitásával és művészi tökéletességével a filmtechnika remeke.

Szerkesztői üzenet.

K. Gy. Agostonlak. A vaj maximális ára az 1500—1917 számú közlélményési hivatali rendelettel országosan lett megállapítva. Az elsőrendű vaj ára: 12 kor 80 fillér. A másodrendű (főző, ir- és parasztvaj) vaj ára: 8 kor 60 fillér. Ez az utóbbi 18% vagy több víztartalma és 80% vagy kevesebb zsírtartalma vajra vonatkozik.

J. M. Rozsnyó. Nem t. hetünk eleget kívánságának.

Eladó ház.

Rimaszombatban a **tisztviselőtelepen 5 szoba, fűrdőszoba, konyha és egyéb melléképületekkel, valamint villanyvilágítás, vízvezeték és csatornázással ellátott tehermentes ház eladó.** — Értekezni lehet **Dr. Solds Bélával** Rimaszombat vármegyeház. 1—3

Értesítés.

Jolsva és Vidéke Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet igazgatóságga értesíti a t. tagokat, hogy

X-ik évi rendes közgyűlése

a folyó április hó 15-ére kitűzött időben — közbejött akadályok miatt — nem tartathatván meg, az

f. évi május hó 13-án d. u. 3 órakor

Jolsván az állami elemi iskolában fog megtartatni a már közölt tárgysorozattal.

Kelt Jolsván, 1917. április hó 25-én.

Az igazgatóság.

Bérlet.

2—3

Gömörmege Tajti községében 960 m. h. birtokom 6 évre bérbe kiadó. A birtok áll: 400 m. h. szántó föld és rétből, körülbelül 200—250 hold I. rendű erdei legelővel és jó karban levő gazdasági épületekkel. — Tudakozódni lehet a tulajdonosnál: **Kirchmayer Gerő Eperjesenyiczke.** (U. p. Eperjes.)

Eladó ház.

A Ferenczy utcai n. h. Gömöri féle ház szabad kézből eladó. — Értekezni lehet: **HAVAS TIVADAR** telekkönyvvezetőnél **Békéscsabán.** 33

Keresek megvételre

két jó karban levő **ágyat** és egy **divánt.** Ajánlatokat kér: **özv. Ádám Henrikné** Rimaszombat, Rákóczy Ferencz-utca 31. szám.

Korcsma

italmérési joggal, földdel, nagy állással stb. a **Sajóvölgyén** országut és vasut mentén, több faluhoz közel a **Tiba-i vasuti állomás mellett,** eladó. — Ajánlatok, megkeresések **Chovan Sándor** felkészhez **Bugyikfalára** (Up. Felsőbalog) intézendők. 1—2

Egy egészséges hadiárva,

négy—öt éves kis lányt nevelésre elfogadok, de csakis egy olyat, akinek anyja sínes. Jelentkezhet:

özv. Ujházy Józsefnénál Rozsnyón.

Kiadó lakás

Szijjártó-utca 49. szám alatti emeleti lakás, mely áll: 3 szoba, alkove, fűrdő szoba, konyha, éléskamara és mellékhelyiségekből, villanyvilágítás és vízvezetékkel ellátva **a folyó évi május hó 1-étől** bérbeadó. — Értekezhetni lehet: **Rákóczy-utca 4. szám alatt.** 01—

Eladó!

Gömörmegei Takarékpénztár és Hitelbanki részvények.

Hol? — Megtudható a kiadóhivatalban.

Ajánlkozás.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy mindenféle új

kőművesmunkálatokat,

valamint javításokat is mérsékelt árban — pontosan és kifogástalanul elkészítve, helyben úgy mint vidéken — felvállalok.

Szolgálatkészségemet tisztelettel felajánlva, a n. é. közönség szives pártfogását kéri

Misurák András

kőművesmester.

Rimaszombat Mező-utca 6.

Mindenféle új és használt motorok, **dob-sínek, kazalozók és borsajtók** előnyös ár mellett kaphatók, cőpjavitások jutányosan eszközöltenek a

Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazd. Bank R.-t. gépgyárában, Rimaszombat.

Hirdetéseket

e lap részére elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.